

Nr 166.

Av herrar **Lövgren** och **Ericsson** i Sörsjön, om vidgat giltighetsområde för lagen om vård av vissa skogar inom Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker med flera områden.

Då riksdagen år 1932 fattade beslut om ny skogsvårdslag för hemmansskogarna inom Norr- och Västerbottens lappmark samt Särna och Idre socknar bestämdes det att kronohemman och krononybyggen under stadgad åborätt *icke* skulle falla under lagen utan allt framgent sortera under domänverkets tillsyn. Anledningen till att dessa fastigheter icke överflyttades under den nya lappmarkslagen motiverades av departementschefen i korthet sålunda: »I likhet med sakkunniga finner jag kronohemman och krononybyggen under stadgad åborätt vara i mycket att jämställa med sådana fastigheter, som innehavas av enskilda med äganderätt. Därav skulle, synes det mig, så vitt nu är i fråga närmast följa, att berörda kronofastigheter i skogligt hänseende erhölesamma behandling som den, vilken tillkommer enskildas fastigheter under enahanda biologiska betingelser. — — — Emellertid synes, på skäl som generaldirektör Berglöf anfört, en nyreglering rörande skogsvården av fastigheterna under stadgad åborätt icke böra komma till stånd, förrän en närmare utredning rörande förutsättningarna härför verkställts. En dylik utredning, omfattande samtliga fastigheter under stadgad åborätt i riket, bör därför ske. Intill dess utredningen slutförts och de därvid vunna resultaten hunnit bliva föremål för omprövning, synes någon rubbning icke böra vidtagas i nu rådande förhållanden beträffande ifrågavarande fastigheter i förevarande hänseende. Vad angår inom de sex norra länen belägna kronohemman och krononybyggen under stadgad åborätt torde sålunda lappmarkslagen tillsvidare böra där fortfarande tillämpas.»

1927 års skogssakkunniga för lappmarken, som utfört förarbetet till den av 1932 års riksdag beslutade nya lappmarkslagen, hade i sitt förslag utgått ifrån att kronohemman och krononybyggen under stadgad åborätt inom lappmarkslagens tillämpningsområde borde överflyttas under den nya lagen, och de motiverade sitt förslag på följande sätt: »Emellertid torde vid frågans bedömande bliva avgörande, huruvida dessa kronohemman under stadgad åborätt verkligen äro att jämsställas med skattehemman. Befolkningen själv torde närmast hava en känsla av äganderätt till hemmanen ifråga. Detta är så mycket mer förklarligt, som innehavarna av åborätten äro berättigade att när som helst utan särskild kostnad få hemmanen skatteomförda samt därigenom förvärva äganderätt till dem. Att åborna icke i någon större utsträckning begagna sig av denna rätt torde

nog delvis hava sin orsak däri att, så länge en åbo ännu icke förvärvat äganderätt till sin fastighet, han är urståndsatt att utnyttja den i kredithänseende och sålunda besitter fastigheten under åborätt med större trygghet, än vad fallet skulle vara, därest han innehade den med äganderätt. Men denna känsla av frivilligt kvarstannande under åboskapet medför också, att åborna känna sig som verkliga ägare till fastigheten. Såsom tecken på denna styrka denna känsla av äganderätt erhållit i den allmänna uppfattningen kan omnämnas, att i flera fall laga delning ägt rum av dylika fastigheter. Sakkunniga hava vid överbägande av dessa olika omständigheter funnit överbägande skäl tala för att likställa kronohemmanen under åborätt med skattehemmanen samt sålunda stannat för att låta de nya lagbestämmelserna bliva gällande jämväl för kronohemmanen ifråga. Till detta beslut har jämväl bidragit den omständigheten, att sakkunniga icke ansett lämpligt, att frågan om den myndighet, som skulle handhava skötseln av skogen, bleve beroende på åbons gottfinnande, allt efter som denne funne för gott att söka skatteomföring eller icke.»

Då riksdagen fattade sitt beslut år 1932 förbisåg man en viktig omständighet, nämligen den, att dessa fastigheters kvarblivande under domänverket var ägnat att öka statsverkets kostnader för tillsynen samt vålla onödiga besvär i olika avseenden. Sålunda förekommer det i några fall att byar inom lappmarken ännu icke ha varit föremål för laga skifte och att bland byns hemman förekomma såväl skatte- som kronohemman. Som lagen nu är avfattad, kan skogsvårdsstyrelsen icke taga befattning med dessa skogar. Ej heller torde utsyning från desamma kunna verkställas enligt bestämmelserna i den gamla lappmarkslagen, då denna ej längre gäller för skatteomförda hemman i lappmarken. Inom Norrbottens läns lappmark finnas flera oskiftade byar i vilka ingå hemman av såväl skatte- som krononatur. Här förefinnas alltså samfälliga skogar av betydande omfattning tillhörande hemman, som lyda under skilda skogslagar. Sådana byar äro: Käantöjärvi och Kaalasvuoma i Gällivare socken; Lainio, Soppero, Vivungi, Vuopio, Leosjärvi och Puotsa inom Juckasjärvi socken; Idivuoma, Karesuando, Kuttainen, Suodjevaara inom Karesuando socken.

I andra fall, där inom ett byalag hemman av båda slagen finnas, medför den nuvarande ordningen onödiga kostnader för statsverket på så sätt, att såväl skogsvårdsstyrelsens som domänverkets tjänstemän måste resa till byns skogsområde för att verkställa utsyningar som enklast och billigast kunnat utföras av skogsvårdsstyrelsens tjänstemän vilka under alla förhållanden måste till byns skogsmarker för att utföra utsyningsförrättningar. De kronohemman varom nu är fråga ligga till överbägande del inom Norrbottens lappmark — 399,003 har av sammanlagt 485,104 — och en av domänverkets tjänstemän i ledande ställning har försäkrat mig, att en överflyttning av kronohemman och krononybyggen till den nya lappmarkslagen skulle vara fördelaktig ur alla synpunkter utan att medföra nackdelar för någon part.

I anledning av det ovan anförda tillåta vi oss således hemställa,

att riksdagen måtte besluta, att kronohemman och krononybyggen som innehavas med stadgad åborätt inom de sex nordligaste länen måtte underkastas den inom Norr- och Västerbottens läns lappmarker m. fl. områden för skattehemman gällande skogsvårdslagen.

Stockholm den 17 januari 1935.

O. W. Lövgren.

Evald Ericsson.
